

Општи услови за осигурување индустриски имот од сите ризици

Изразите во овие услови го имаат следново значење:

осигурител – Триглав Осигурување АД Скопје, друштво за осигурување со кое е склучен договор за осигурување;

договарач – лице кое склучува договор за осигурување;

осигуреник – лице чиј имот и/или имотен интерес се осигурува;

полиса – документ/исправа за склучен договор за осигурување;
премија за осигурување – паричен износ на средства кој договарачот на осигурувањето му го плаќа на осигурителот во согласност со договорот за осигурување (во понатамошниот текст: премија);

pro rata temporis – метод на пресметување на премијата според принципот на директна пропорционалност (годишна премија за осигурување/365 дена x број на денови на осигурување);

амортизација – намалената вредност на предметот на осигурување поради физичка, функционална и економска застареност. Термините физичка, функционална и економска застареност ги имаат следниве значења и влијанија:

1) Физичка застареност значи намалување на вредноста на предметот поради влошување, абеење и стареење на материјалите. При утврдување на физичката застареност, осигурителот ги зема предвид факторите како што се влошување на состојбата поради стареење, абеење поради употреба, видот и состојбата на материјалот, оптовареност и преоптовареност на материјалот, изложеноста на предметот на надворешни влијанија (вклучувајќи ги и климатските услови) и квалитетот и начинот на одржување (на пример, недоволно одржување);

2) Функционална застареност се случува кога објектот повеќе не ја исполнува оптимално својата намена поради технолошки промени или промени во барањата на корисникот. При одредување на функционалната застареност, осигурителот ги зема предвид факторите како што се недоволната искористеност на капацитетот на објектот (во споредба со нормалното очекување), прекумерно димензионирање на зголемување на капацитетот, промени во конструкцијата и ефикасноста на објектот (на пример, енергија, материјали, ефикасност на работата);

3) Економска застареност значи намалување на вредноста на предметот поради промени на пазарот или општеството. При одредување на економската застареност, осигурителот го зема предвид намалувањето на побарувачката за предмети, појавата на нови технолошки напредни и поефикасни уреди поради кои се менуваат очекувањата на корисниците, како и адаптацијата на производството и работните процеси на понапредните предмети. Исто така, се зема предвид и влијанието на промените во законодавството и подзаконските акти (на пример, законските измени во областа на заштитата на животната средина), општествените промени и сл.

сума на осигурување – горна граница и обврска на осигурителот по настанат осигурен случај;

надомест од осигурување – износ што го плаќа осигурителот врз основа на склучениот договор за осигурување.

ДЕЛ I – ОСИГУРУВАЊЕ НА ИМОТ

член 1: осигурително покритие

[1] Осигурувањето покрива уништување, оштетување или исчезнување на осигурениот имот поради ненадејни и непредвидени настани кои се случуваат без оглед од

волјата на осигуреникот.

[2] Осигурителното покритие се применува и на нови објекти, реконструирани објекти, дополнителна опрема која била изградена, изведена, инсталирана и стекната во текот на осигурителната година, односно (нови инвестиции) под услов ако:

1) Договарачот или осигуреникот го известил осигурителот за новите инвестиции, чија вкупна вредност надминува 10 % од вредноста на другите осигурени предмети на истата локација и осигурителот експлицитно се согласил, во писмена форма, за нивно вклучување во осигурителното покритие. Во овој случај, осигурителното покритие е валидно од моментот кога осигурителот ја дал согласноста;

2) Договарачот или осигуреникот го известил осигурителот за нови инвестиции во целосни економски капацитети (нови постројки, итн.) и осигурителот експлицитно се согласил, во писмена форма, за нивно вклучување во осигурителното покритие. Во овој случај, осигурувањето е валидно од моментот кога била дадена согласноста од страна на осигурителот, а во која биле објаснети промените.

[3] Доколку при настанување на осигурен случај се утврди подосигурување, тоа ќе се земе предвид и за новите инвестиции кои биле прифатени во осигурување. Одредбата од овој став нема да се применува при осигурување инвестиции во целосни економски капацитети, каде што подосигурувањето се утврдува врз основа на сумата на осигурување за тие цели економски капацитети.

[4] Осигурувањето не покрива:

1) загуба на пари, лични предмети на вработените, документи, ракописи и деловни книги, шаблони, модели, калапи, планови и дизајни, освен доколку не е дополнително договорено;

2) штета предизвикана на имот во текот на изградба или монтажа;

3) штета предизвикана на имот на кој се работи и која произлегува од процесот на производство, тестирање, поправка, чистење, обновување, измена, реновирање или одржување;

4) штета предизвикана на имот во транспорт по копно, железница, воздух или вода;

5) штета предизвикана на регистрирани патни возила, железнички локомотиви и вагони, пловила, авиони, вселенски летала и слично, освен ако тие не претставуваат залиха, или доколку е дополнително договорено кога истите се поправат, одржуваат или складираат;

6) штета предизвикана на накит, скапоцени камења, скапоцени метали, антиквитети, ретки книги или уметнички дела;

7) штета предизвикана на растенија, култури, плодови, производи, животни;

8) штета предизвикана на земјиште (вклучувајќи го горниот слој, насипи, дренажа или бетонски пропушти), природи, писти, железнички пруги, брани, резервоари, површински води, подземни води, канали, платформи, бунари, гасоводи, кабли, тунели, мостови, докови, пристаништа, пристанишни платформи, рударски имот под земја, имот на крајбрежјето;

- 9) штета предизвикана на имот во владение на клиентите на осигуреникот по основ на договори за наем, лизинг или други слични договори;
 - 10) штета на имот што подлежи на осигурување согласно која било полиса или полиси за поморски транспорт;
 - 11) штета предизвикана на податоци или софтвер, особено каква било штетна промена во податоците, софтверот или компјутерските програми што е предизвикана од бришење, оштетување податоци или нарушување на оригиналната структура, а исто така не за штета, уништување или штета што произлегува од оштетување на функцијата, достапноста, опсегот на употреба или достапноста на податоци, софтвер или компјутерски програми;
 - 12) штета и трошоци директно или индиректно што произлегуваат од или кои се предизвикани од употребата или работата, како средство за нанесување штета, на кој било компјутер, компјутерски систем, компјутерска софтверска програма, хардвер, податоци, складиште на информации, микрочип, интегрирано коло или сличен уред во компјутерска опрема или некомпјутерска опрема, злонамерен код или процес или кој било друг електронски систем, без разлика дали е сопственост на осигуреникот или не;
 - 13) штета поради доцнење, загуба на пазарот или друга последична или индиректна загуба или штета од каков било вид или обем;
 - 14) штета поради истекување од склоповите, дефект на заварени делови, пукање, кршење, колапс или прегревање на котли, економизатори, супер грејачи, садови под притисок или кој било опсег на пареа и инсталации од секаков вид, механички или електричен дефект или нарушување во однос на одредена машина, апарат или опрема од каде потекнува таквиот дефект или нарушување;
 - 15) штета поради настанат ризик кршење машини врз самите машини, освен доколку не е посебно договорено;
 - 16) штета поради сите оперативни причини, вклучувајќи, но не ограничувајќи се на абеење, 'рѓа, корозија, мувла, габи, влажно или суво гниење, постепено влошување, латентен дефект, внатрешен недостаток, бавно развивање на деформација или нарушување, инсекти, ларви или штетници од каков било вид, микроби од каков било вид;
 - 17) штета поради загадување или контаминација;
 - 18) штета поради спроведување одлука, наредба или закон за регулирање на градба, реконструкција или уривање на осигурениот имот според договорот;
 - 19) штета поради намалување на количина, испарување, губење маса, промена на вкусот, бојата, текстурата или завршната обработка, дејство на светлината;
 - 20) штета поради промена на температурата или влажноста, дефект или несоодветно функционирање на климатизиран систем за ладење или греење поради оперативна грешка;
 - 21) штета поради изложеност на временски услови каде што имотот е оставен на отворено или не е сместен во целосно затворени објекти;
 - 22) трошоци за отстранување недостатоци кај материјалите, неисправна изработка или дизајн;
 - 23) трошоци за одржување и редовни поправки;
 - 24) трошоци кои произлегуваат од лажно или неовластено програмирање, перфорирање, етикетирање или внесување, ненамерно бришење информации или отфрлање носачи на податоци, како и од загуба на информации предизвикана од магнетни полиња.
 - 25) штети што се покриени со задолжителни осигурувања или надлежни институции.
- [5] Ова осигурување исто така ја исклучува штетата настаната поради уништување, оштетување или исчезнување на осигурениот имот директно или индиректно предизвикана од:
- 1) Секој акт на тероризам. Акт на тероризам значи акт, вклучувајќи, но не ограничувајќи се на употреба на сила или насилство и/или закана од истите, на кое било лице или група/групи на лица, без оглед дали дејствуваат сами или во име или во врска со некоја организација или влада/влади, извршен за политички, верски, идеолошки или етнички цели или причини, вклучувајќи намера да се влијае врз владата и/или да се предизвика страв кај јавноста или дел од јавноста. Осигурувањето нема да ги покрие трошоците што произлегуваат од штетата, дури и во случај некоја друга причина или акт да влијаеле врз појавата на штетата заедно со терористичкиот акт. Покритието исто така ги исклучува штетите и трошоците направени за спречување или сузбивање терористички акти;
 - 2) Војна, инвазија, акти на странски непријатели, непријателства или воени операции или граѓанска војна;
 - 3) Конфискација, реквизиција или национализација;
 - 4) Нуклеарна енергија или радиоактивност од каков било вид;
 - 5) Земјотрес и поплава, освен ако не се дополнително договорени;
 - 6) Нечесност, измамнички акт, злоупотреба со уред или друго лажно претставување;
 - 7) Исчезнување, необјаснив недостаток или исчезнување кои не се последица на провална кражба или разбојништво во просториите каде што се зачувани осигурените предмети, и недостаток утврден за време на пописот;
 - 8) Намерно дејство или груба небрежност на осигуреникот, неговите вработени или на неговите претставници;
 - 9) Целосен или делумен прекин на работа или дејствување.
- член 2: осигурена вредност**
- [1] Вредноста која подлежи на осигурување се одредува според цените во местото каде што се наоѓа осигурениот предмет.
- [2] Ако не е поинаку договорено, вредноста на осигурените предмети се одредува за:
- 1) Градежни објекти – градежна цена на нов објект намалена за амортизацијата;
 - 2) Машини, уреди, инсталации, превозни средства, инвентар и предмети за домаќинство - набавната вредност на нови предмети, намалена за амортизација;
 - 3) Залихи на стоки и материјали – набавна цена зголемена за поврзаните трошоци, но не повисока од пазарната цена;
 - 4) Залихи на готови производи и недовршени производи кај производителите – производна цена зголемена за поврзаните трошоци, но не повисока од пазарната цена;
 - 5) Планови, модели, дизајни, скици, модели, калапи, пари, документи, ракописи, деловни книги и податоци на медиуми – износот договорен меѓу договарачот и осигурителот.
- член 3: пресметка на штета**
- [1] Штетата кој е опфатена со осигурителното покритие се пресметува во случај на:
- 1) Уништување или исчезнување на осигурениот имот – вредноста на имотот намалена за изгубената вредност амортизација.
 - 2) Оштетување на осигурениот имот – трошоци за поправка и материјали на крајот на постапката за порамнување, намалени за изгубената вредност на имотот поради амортизацијата и за вредноста на остатоците. Не се вклучени трошоците направени за време на поправката поради подобрувања, дополнувања или други измени на осигурениот имот.
- [2] Доколку трошоците за поправка и материјали на крајот на постапката на порамнување, намалени за изгубената

вредност на имотот поради амортизација и вредноста на остатоците, ќе ја достигнат или надминат вредноста на имотот, имотот се смета за уништен и штетата се пресметува согласно точка 1 од овој став.

- [3] Документи, ракописи и деловни книги: се надоместува само вредноста на материјалите како канцелариски материјал заедно со трошоците за административна работа вложена во нивното составување и вредноста на информациите за осигуреникот.
- [4] При порамнување на штета на податоци во компјутерски систем се земаат предвид трошоците за враќање во првобитна состојба од сигурносни (резервни) копии и повторно рачно внесување на податоците од последниот ден, соодветно.
- [5] Шаблони, модели, калапи, планови и дизајни: износ кој не ги надминува трошоците за работна рака и материјалите потрошени за нивна повторна изработка.
- [6] Остатоците од уништениот или оштетениот имот му припаѓаат на осигуреникот и се пресметуваат според пазарната цена на крајот на постапката за порамнување и зависно нивната состојба веднаш по осигурениот случај.

член 4: трошоци по настанување на осигурен случај

- [1] Осигурителот, како дел од сумата на осигурување, ги покрива и неопходните трошоци за отстранување на остатоците од осигурениот имот од просториите како резултат на физичка загуба, уништување или оштетување, но не повеќе од 3 % од сумата на осигурување, освен ако не е поинаку договорено. Овој трошок ги вклучува трошоците неопходни за чистење на местото на штетата, за рушење на оштетените и бескорисните делови, како и трошоците за транспорт на остатоци од пожар, урнатини и алувијални наслаги до најблиското место каде што е дозволено одложување.
- [2] Осигурувањето нема да ги покрива трошоците за отстранување или спречување опасност, ниту трошоците за интервенција на противпожарни бригади или други организации чија цел е да понудат бесплатна помош кога ќе се случи осигурен случај.

член 5: надомест од осигурување

- [1] Ако сумата на осигурување е еднаква со вредноста на осигурените предмети или е повисока од неа, при ликвидација на штета осигурителот го плаќа полниот износ на пресметаната штета, но најмногу до висина на вредноста на осигурените предмети.
- [2] Ако сумата на осигурување при ликвидација на осигурениот случај е пониска од вредноста на осигурените предмети (подосигурување), осигурителот ја надоместува пресметаната штета само во сооднос меѓу сумата на осигурување и вредноста на осигурените предмети, но најмногу до сумата на осигурување.
- [3] Во случај кога осигурувањето е склучено на прв ризик, осигурителот го надоместува полниот износ на пресметаната штета, но најмногу до договорената сума на осигурување. Одредбите за подосигурување од став 2 од овој член во тој случај не се применуваат. При овој метод за одредување на надомест, осигурителот не го зема предвид соодносот меѓу сумата на осигурување и вредноста на осигурените предмети.
- [4] Осигуреникот самиот го сноси договорениот дел од штетата (франшиза), а пресметаниот надомест од осигурување се намалува соодветно.
- [5] Осигурителот треба да ги надомести сите итни трошоци за мерките кои имаат за цел да се спречи и намали штетата и кои се преземени според налогот на осигурителот по настанувањето на осигурениот случај, без оглед на сумата на осигурување.
- [6] При ликвидација на осигурен случај се исплаќа надомест од осигурување кој се намалува за евентуално исплатената аконтација, ревалоризирана по стапката на пораст на трошоците за живот во Република Северна Македонија од денот на уплатата на аконтацијата до ликвидацијата на

осигурениот случај.

член 6: пресметка на премија за нови инвестиции

- [1] По завршувањето на тековната осигурителна година, се врши прилагодување на осигурителната премија. Договорената премиска стапка во полисата, намалена за половина, се применува на разликата помеѓу вкупната осигурена сума на крајот од осигурителната година и вкупната осигурена сума на почетокот на осигурителната година. Во зависност од тоа дали разликата во осигурената сума е позитивна или негативна, одредува дали договарамот треба дополнително да плати премија или да му се врати дел од премијата. Прилагодувањето се прави само ако разликата во осигурената сума надминува +/- 10%, т.е. по завршувањето на осигурителната година.
- [2] Премијата за осигурување за инвестиции во цели економски капацитети (нови постројки, итн.) се пресметува на основа „pro rata temporis“ од денот на вклучување во осигурителното покриеност до крајот на осигурителната година.

ДЕЛ II – ОСИГУРУВАЊЕ ОД ПРЕКИН НА РАБОТАТА

член 7: дефиниции

- [1] **Бруто-добивка** е износот со кој збирот на прометот и износите на крајните залихи и недовршено производство го надминува збирот на износите на почетните залихи и недовршеното производство како и износот на неосигурените оперативни трошоци. Доколку на барање на осигуреникот, од осигурителното покритие се исклучат одредени деловни трошоци кои инаку би можеле да се осигурат, бруто-добивката дефинирана во претходниот став од оваа точка соодветно се намалува.
- [2] **Промет** претставува наплатените, односно наплатливи побарувања на осигуреникот, за продадените и испорачаните производи, како и за извршени услуги кои произлегуваат од дејноста на осигурената локација.
- [3] **Неосигурани работни трошоци** се варијабилните трошоци и добивката што не се поврзани со производствените и продажните активности, како што се добивката и трошоците кои произлегуваат од инвестиции, шпекулативно работење, работење со недвижности и слично како и следните варијабилни трошоци:
 - 1) трошоци за набавка на сировини, стоки, помошни и погонски материјали кои не се наменети за одржување на погон;
 - 2) данок на промет, акцизи и извозни давачки;
 - 3) пакување, товарење и транспорт;
 - 4) премии за осигурување кои зависат од прометот;
 - 5) лиценци, патенти и провизии за иновации поврзани со прометот.
- [4] **Период на обесштетување** е временски период кој почнува со настанување на исчезнување, уништување или оштетување на осигурените предмети и трае сè до истекот на договорениот максимален период на обесштетување, во текот на кој деловните резултати се засегнати како последица од настанот.
- [5] **Стапка на бруто-добивка** е односот меѓу бруто-добивката дефинирана во став (1) и прометот во деловната година што ѝ претходи на годината во која настанала материјалната штета.
- [6] **Годишен промет** е прометот остварен во дванаесетте месеци непосредно пред настанувањето на материјалната штета, кој одговара на гарантниот рок. Соодветно се прави прилагодување доколку гарантниот рок надминува дванаесет месеци, при што се прават неопходни корекции за трендот на работењето и за варијации или други околности кои влијаеле врз работењето пред или по настанување на прекин на работењето, или би влијаеле доколку материјална штета не настанала. На овој начин прилагодените износи, колку што е разумно возможно, ги претставуваат резултатите во дванаесетте месеци непосредно по настанување на штетата, кои би биле

остварени доколку материјална штета не се случила.

- [7] **Стандарден промет** е прометот остварен во периодот од дванаесетте месеци непосредно пред настанувањето на материјалната штета, која одговара на гарантниот рок. Соодветно се прави прилагодување доколку гарантниот рок надминува дванаесет месеци, при што се прават неопходни корекции за трендот на работењето и за варијации или други околности кои влијаеле врз работењето пред или по настанување на материјална штета, или би влијаеле доколку материјална штета не настанала. На овој начин прилагодените износи, колку што е разумно возможно, ги претставуваат резултатите кои би биле остварени во соодветниот период по настанување на штетата, доколку материјална штета не се случила.

член 8: осигурително покритие

- [1] Осигурувањето од прекин на работата може да се договори само доколку е договорено осигурувањето на имот согласно Дел I од овие услови.
- [2] Осигурувањето ја покрива штетата поради прекин на работата како последица на целосен или делумен прекин или престанок на работата како последица на уништување, оштетување или исчезнување на осигурените предмети (материјална штета) и осигурен случај согласно Дел I од овие услови.
- [3] Штетата поради прекин на работа е покриена за време на договорениот период на обесштетување кој почнува од денот кога настанал осигурен случај на предметите (материјална штета), но не надминувајќи ја договорената сума на осигурување.
- [4] Доколку прекилот на работењето се случи повеќе пати во текот на една осигурителна година, осигурувањето ја покрива штетата поради прекин на работа само до договорениот период на обесштетување.
- [5] Осигурувањето не покрива штета кога прекилот на работа настанал поради:
- 1) последица на вонредни настани кои се случиле за време на прекин на работата, како што се штети поради неосигурани опасности, макроекономски промени итн.;
 - 2) последица на ограничувањето на надлежните органи при обновување на оштетените предмети или работењето;
 - 3) недостиг на средства за навремена изградба, за поправка или за набавка на изгубени, уништени или оштетени предмети;
 - 4) промени или подобрување направени за време на обнова на оштетениот погон;
 - 5) причините и последиците од други субјекти кои имаат деловни односи или договори за соработка со осигуреникот;
 - 6) прекилот во работењето во осигурената постројка кој влијаел на работењето на постројката која не е осигурена од истиот осигурител;
 - 7) прекин на работа што се должи на причини како што се суспендирање, истекување или откажување на закуп, лиценца или налог итн., што се случува по датумот кога изгубените, уништените или оштетените предмети повторно се во функционална состојба и работењето би можело да продолжи доколку истиот закуп, лиценца или налог, итн. не истекле или не биле суспендирани или откажани.

член 9: пресметка на штета

- [1] Осигурувањето ја покрива загубата на бруто-добивка поради:
- 1) намалување на прометот: износот што се добива со примена на стапката на бруто-добивка на износот со кој прометот во текот на периодот на обесштетување, како последица на загубата, уништувањето или оштетувањето, е помал од стандарден промет;
 - 2) зголемување на работните трошоци: дополнителните трошоци кои се неопходни и разумни, направени единствено со цел да се избегне или намали

намалувањето на прометот, кои инаку би се случиле во периодот на обесштетување како последица на загубата, уништувањето или оштетувањето, но не надминувајќи го износот што произлегува од примена на стапката на бруто-добивка на износот на намалувањето кое е избегнато со овие трошоци.

- [2] Доколку во периодот на обесштетување производи се продаваат или услуги се извршуваат на друго место, освен на осигурените простории, за потребите на работењето, било од страна на осигуреникот или од други кои дејствуваат во негова корист, платените или наплатливите побарувања од таквите продажби на производите или вршењето услуги се зема предвид при пресметка на прометот во периодот на обесштетување.
- [3] Осигурувањето не покрива штети кои се резултат на вообичаено неповолни деловни резултати на осигуреникот.

член 10: надомест од осигурување

- [1] Доколку сумата на осигурување е пониска од производот на годишниот промет и стапката на бруто-добивка (подосигурување), осигурителот има обврска да ја надомести пресметаната штета само во сразмер меѓу сумата на осигурување и производот на годишниот промет и стапката на бруто-добивка.
- [2] Осигурувањето не ја покрива штетата поради прекин на работењето, доколку времетраењето на периодот на обесштетување не ја надминува договорената временска франшиза во полисата. Доколку периодот на обесштетување ја надминува временската франшиза, штетата се пресметува за целиот период на обесштетување, при што осигуреникот за секој осигурен случај сам го сноси делот од штетата договорен во полисата (франшиза).
- [3] Осигурителот ги надоместува сите нужни трошоци за преземање мерки насочени кон спречување и намалување на штетата, преземени по настанување на осигурениот случај и согласно налогот на осигурителот, без оглед на висината на сумата на осигурување.
- [4] По завршување на постапката за ликвидација на осигурениот случај, осигурителот го исплатува надоместот од осигурување намален за евентуално исплатената аконтација, ревалоризирана за растот на потрошувачките цени во Република Северна Македонија, во периодот од денот на исплатената аконтација до денот на завршувањето на постапката за ликвидација на осигурениот случај.

член 11: порамнување на премија

- [1] Годишната премија за осигурување од прекин на работа се плаќа во два дела: авансна премија на почетокот на периодот на осигурување и порамнување на крајот на периодот, кога се познати фактичките податоци за бруто-добивката во осигурителната година. При плаќањето на авансната премија, таа се пресметува врз основа на планираната бруто-добивка, додека при конечното порамнување на премијата се пресметува и врз основа на разликата (+/-) меѓу вистински остварената и планираната бруто-добивка.
- [2] Доколку се случи настан кој создава право на барање надомест за загубена бруто-добивка, горенаведената премија се зголемува од страна на осигурителот за потребите на прилагодување за износот за кој бруто-добивката била намалена во текот на финансиската година, исклучиво како последица на настанот.

ДЕЛ III – ОПШТИ ОДРЕДБИ

член 12: осигурен случај

- [1] Осигурениот случај се смета дека почнува во моментот кога загубата на осигурениот имот почнала да се случува поради настанување на една од осигурените опасности.

член 13: обврски на осигуреникот при настанување на осигурен случај

- [1] Осигуреникот треба да го известува осигурителот за настанувањето на осигурениот случај најдоцна три дена од

денот кога е информиран за истото.

- [2] Осигуреникот треба веднаш да ја информира надлежната служба за внатрешни работи (полиција) во случај на загуба или штета како последица на пожар или експлозија, провала или грабеж или обид за овие дејства и кражба, и да одреди кој имот бил уништен или оштетен.
- [3] Во случај на прекин на работењето, осигуреникот, доколку е можно, ќе ги прераспоре работниците кои останале без работа во некоја од неговите фабрики.
- [4] Осигурителот или експертите овластени од него ќе имаат можност да ја испитаат и да ја утврдат причината и степенот на загуба или штета. На барање на осигурителот, осигуреникот треба да ги достави сите потребни писмени објаснувања, информации и документиран докази, како и деловни книги, биланси на состојба, залихи, фактури и деловни извештаи за тековната осигурителна година и најмалку за трите претходни години.
- [5] Ако осигуреникот ги прекрши одредбите од претходните ставови на овој член, тој може да го изгуби правото за надомест на штета, целосно или делумно, во зависност од тоа колку кршењето на овие одредби влијае врз обемот и висината на штетата.

член 14: осигурување по настанување на осигурен случај

- [1] По настанување на осигурениот случај, поради кој осигурениот имот е оштетен, осигурителниот однос продолжува без промени.
- [2] За имотот кој, според договорот за осигурување, се смета за уништен или изгубен, осигурувањето престанува по осигурениот случај.
- [3] По исплата на надоместот, по основ на прекин на работењето, осигурената сума за прекин на работењето останува непроменета.
- [4] Осигурувањето од прекин на работењето престанува веднаш штом осигуреникот го искористи правото на договорениот осигурителен период поради еден или повеќе прекини на работење во текот на осигурителната година. Во тој случај, осигуреникот може да плати дополнителна премија за повторно да го обезбеди покритието за истиот период на осигурување. Доколку осигуреникот сака, по прекин на работењето кој трае пократко од договорениот период на покритие, повторно да го обезбеди покритието за целиот договорен период на осигурување, ќе треба повторно да ја плати премијата, при што ќе се земе предвид делот од премијата што одговара на неискористениот дел од осигурителниот период.

ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

член 15: промена на податоци

- [1] Договорачот е должен да го извести осигурителот за: промена на адресата на живеење, односно седиштето, промена на своето име или презиме, односно називот на правното лице, во рок од 15 дена од настанување на промената.
- [2] Ако договорачот ги промени податоците наведени во став 1 од овој член, а притоа не го известил осигурителот, доволно е осигурителот да прати известување до договорачот на последната позната адреса и да го наслови на последното познато име, односно назив на фирмата.
- [3] Во случај кога обидот да се достави препорачаната пратка до осигуреникот не е успешен, осигурителот вратената пратка ќе ја смета како уредно доставена и ќе ја чува во своето седиште. Договорачот на осигурувањето се согласува дека вратените недоставени пратки се сметаат за примени од денот на првиот обид за доставување и дека е запознат со содржината на пратката.

член 16: информации во врска со обработка на лични податоци

- [1] Идентитет и контакт на податоците на контролорот и офицерот за заштита на личните податоци:
Назив: „Триглав Осигурување АД, Скопје“
Седиште: бул. „3-та Македонска бригада“ бр. 36, Скопје
е-пошта: osig@triglav.mk

Офицер за заштита на личните податоци: oficer.lp@triglav.mk
Дополнителни податоци за офицерот за заштита на личните податоци може да најдете на интернет-страницата на Друштвото <https://www.triglav.mk/mk/za-nas/kontakti>

член 17: обработка и заштита на личните податоци

- [1] Триглав Осигурување АД, Скопје врши обработка (собирање, евидентирање, организирање, чување итн.) на лични податоци на осигуреници, договорачи на осигурување, нивните законски застапници или полномошници во согласност со одредбите на Законот за заштита на лични податоци и другите релевантни позитивни законски прописи, применувајќи соодветни технички и организациски мерки за обезбедување безбедност на личните податоци. Собраните лични податоци се дел од збирките на лични податоци на Триглав Осигурување АД, Скопје, а Триглав Осигурување АД, Скопје во својство на контролор на личните податоци, истите ги користи совесно, законито и во согласност со целта за која се собрани.

член 18: правен основ за обработката на личните податоци

- [1] Триглав Осигурување АД, Скопје собира, обработува, чува, користи и доставува лични податоци кои се неопходни при склучување на договорите за осигурување (полиси), врз основа на член 109 од Законот за супервизија на осигурување, а во согласност со Законот за заштита на личните податоци.
- [2] Личните податоци се неопходни за обработка од страна на Триглав Осигурување АД, Скопје со цел исполнување на правата и обврските што произлегуваат од договорот за осигурување, односно обработката на истите претставува основа за оценување на осигурително покритие и степен на оштета.

член 19: цели за обработката на личните податоци

- [1] Личните податоци (телефонски број и електронска адреса – е-пошта), Триглав Осигурување АД, Скопје ги обработува со цел остварување контакт заради ефикасно остварување на правата и обврските кои произлегуваат од договорите за осигурување (полиси). Овие податоци за цели доставување рекламни материјали, промоции, понуди, како и за други цели на директен маркетинг од страна на Групацијата Триглав во Република Северна Македонија, ќе бидат искористени само доколку е дадена согласност, преку одбирање на соодветната опција за согласност.
- [2] Со цел водење постапка за надомест на штета и воспоставување бази на податоци за настанати штети, оценување на осигурително покритие и степен на оштета Триглав Осигурување АД, Скопје обработува и копии од документи во кои се содржани и лични податоци.
- [3] Личните податоци од став 1 и став 2 на овој член Триглав Осигурување АД, Скопје ги обработува само врз основа на претходна согласност од субјектот на личните податоци, а недавањето согласност за обработка на овие податоци може да има за последица несоодветно оценување на осигурително покритие или степен на оштета или, пак, неисплаќање на оштетно барање.
- [4] Согласноста за обработка на личните податоци од ставот 3 на овој член може да се повлече во секое време преку доставување известување за повлекување на согласност по пошта на следната адреса: бул. „3-та Македонска Бригада“ бр. 36, 1000 Скопје, со назнака за офицерот за заштита на лични податоци или преку електронска адреса oficer.lp@triglav.mk. Со повлекување на согласноста за обработка на лични податоци Триглав Осигурување АД, Скопје ќе прекине со понатамошна обработка на личните податоци и истите ќе ги избрише од базите на податоци со што можат да настанат последици наведени во став 3 од овој член.

член 20: рокови на чување на лични податоци

- [1] Личните податоци, Триглав Осигурување АД, Скопје ги чува во рок за цело времетраење на договорниот облигационен однос, односно најмногу до 10 години по истекот на договорот за осигурување или во случај на настанување

штета, 10 години по затворањето на случајот на настанување на штетата, односно од денот на целосната исплата на надоместокот за настаната штета во согласност со член 109 став 8 од Законот за супервизија на осигурување.

- [2] По истекот на роковите од став 1 на овој член личните податоци ќе бидат избришани/уништени од базите на податоци на Триглав Осигурување АД, Скопје и истите нема да се обработуваат за други цели.

член 21: права на субјектите на личните податоци

- [1] Остварување на правата кои произлегуваат од Законот за заштита на личните податоци (право на пристап, корекција, бришење, ограничување на обработката на лични податоци, приговор и преносливост), се врши преку доставување барање на електронската адреса на заштита на лични податоци: oficer.lp@triglav.mk. На истата електронска адреса може да се достави барање во врска со сите прашања поврзани со обработката на личните податоци.
- [2] Доколку субјектот на лични податоци смета дека обработката на личните податоци за целите наведени во член 19, од страна на Триглав Осигурување АД, Скопје не е во согласност со одредбите на Законот за заштита на личните податоци или, пак, смета дека е повредено некое право за заштита на личните податоци, има право да поднесе барање за утврдување прекршување на прописите за заштита на личните податоци до Агенцијата за заштита на личните податоци како надлежен орган за вршење надзор над законитоста на преземените активности при обработката на личните податоци на територијата на Република Северна Македонија.

член 22: пренос на личните податоци

- [1] Триглав Осигурување АД, Скопје е дел од Групацијата Триглав. Личните податоци на субјектите се пренесуваат во рамките на Групацијата, односно во матичното друштво Заваровалница Триглав каде што личните податоци се обработуваат само за цели на чување. При вршење на преносот на личните податоци се обезбедува високо ниво на технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на личните податоци. Исто така, во рамките на Групацијата Триглав се обезбедуваат сите неопходни заштитни мерки за обезбедување тајност и заштита на личните податоци преку стандардни клаузули за заштита на личните податоци кои се одобрени од страна на Европската комисија. Сите дополнителни информации во однос на заштитните мерки може да се добијат со поднесување барање по пошта на следната адреса: бул. „3-та Македонска Бригада“ бр. 36, 1000 Скопје, со назнака за офицерот за заштита на лични податоци или преку електронска адреса oficer.lp@triglav.mk.

член 23: обработка на лични податоци за цели на директен маркетинг

- [1] Личните податоци за цели на директен маркетинг, Триглав Осигурување АД, Скопје ги обработува само врз основа на експлицитна согласност за обработка на личните податоци за цели на директен маркетинг кои ги врши Триглав Осигурување АД, Скопје или поврзаните друштва од рамките на Групација Триглав во Република Северна Македонија за своите услуги и услугите на поврзаните друштва од рамките на Групација Триглав во Република Северна Македонија.
- [2] Согласноста за обработка на личните податоци за цели на директен маркетинг може да се повлече во секое време, бесплатно, со писмено барање (доставено на следната електронска адреса: oficer.lp@triglav.mk, или по пошта до Триглав Осигурување АД, Скопје, бул. „3-та Македонска Бригада“ бр. 36, 1000 Скопје, со назнака „до офицерот за заштита на лични податоци“).

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

член 24: измени на условите за осигурување или тарифата на премии

- [1] Ако осигурителот ги промени условите за осигурување или тарифата на премии, треба да го извести договарачот на осигурувањето во рок во согласност со законските прописи.
- [2] Договарачот на осигурувањето има право во законски предвидениот рок по приемот на известувањето да го откаже Договорот за осигурување. Договорот престанува да важи со завршувањето на тековната година на осигурување.
- [3] Ако договарачот на осигурувањето не го откаже договорот за осигурување, во рокот утврден од став 2 на овој член, следната година се менува во согласност со новите услови за осигурување и тарифата на премии.

член 25: премин на правата кои ги има осигуреникот кон одговорното лице, на осигурителот (суброгација)

- [1] Со исплата на надомест, сите права на осигуреникот кон лицето кое е одговорно за штетата преминуваат на осигурителот и тоа во висина на исплатениот надомест.
- [2] Доколку по вина на осигуреникот, во целост или делумно е оневозможено преминување на правата од став 1 од овој член, осигурителот во одредена мера се ослободува од своите обврски кон осигуреникот.
- [3] Преминувањето на правата од осигуреникот на осигурителот не може да биде на штета на осигуреникот, така што ако надоместокот кој осигуреникот го добил од осигурителот е понизок од износот што му следува, осигуреникот има право да бара исплата на остатокот од надоместокот од средствата од одговорното лице, пред исплатата на побарувањата на осигурителот врз основа на правата кои преминале на осигурителот.
- [4] Како исклучок од одредбите за премин на правата од осигуреникот на осигурителот, правата не преминуваат на осигурителот ако штетата е предизвикана од сопружник, деца на осигуреникот, брат или сестра, посвоител или посвоеник со договарачот или осигуреникот, лице кое живее во заеднички дом со осигуреникот, освен ако тие лица намерно ја предизвикале штетата.

член 26: постапка на вештачење

- [1] Во случај договорните страни да не се согласат при заедничко утврдување и процена на штетата, секоја од договорните страни може да побара утврдување и процена на штетата од комисија на стручни лица (вештаци). Предмет на вештачење можат да бидат само спорни околности во поглед на настанување на осигурениот случај, обемот на оштетување и висината на штетата.
- [2] Секоја од договорните страни назначува свој вештак во писмена форма. За вештаци можат да се назначат лица кои не се во работен однос кај осигурителот, односно осигуреникот. Пред почетокот на вештачењето, двајцата вештаци назначуваат трет вештак, кој дава свое мислење кога тврдењата на двајцата вештаци се различни и само во граница на неопходните заклучоци. Мислењето на третиот вештак е конечно и може да се оспори само во случај на грешка во пресметката.
- [3] Секоја договорна страна ги покрива трошоците за вештакот кој го именува, а за третиот вештак ги делат трошоците по половина.
- [4] Заклучоците на вештакот се обврзувачки за двете страни.

член 27: примена на закон

- [1] За правата и обврските на договорните страни што не се регулирани со овие услови, ќе се применуваат одредбите од Законот за облигационите односи и Законот за супервизија на осигурување. Ако со овие услови некое прашање е утврдено спротивно на законските прописи, ќе се применуваат одредбите од законот.

член 28: надлежност во случај на спор

- [1] Споровите што настануваат меѓу договарачот на осигурувањето, односно осигуреникот, од една страна, и осигурителот, од друга страна, ги решава стварно и месно надлежниот суд според седиштето на осигурителот.

член 29: санкциска клаузула – рестриктивни мерки

- [1] Осигурителот не дава осигурително покритие, односно не ја покрива одговорноста на осигуреникот за настаната штета или не исплаќа какви било други поволности, без оглед на Договорот за осигурување, доколку таквата исплата или плаќањето на каква било друга поволност би го изложила осигурителот на некакви санкции, на забрани или на ограничувања врз основа на резолуциите на Обединетите нации, или на трговски или економски санкции, на кршење на законите или прописите на Европската Унија, Обединетото Кралство или САД.
- [2] Секоја договорна страна е должна веднаш да ја извести другата договорна страна доколку ѝ се изречени рестриктивни мерки, односно санкции, забрани или деловни ограничувања од првиот став на овој член, против неа, или против нејзино матично друштво, подружници, поврзани друштва, зависни друштва, деловни партнери или крајни, вистински сопственици.
- [3] Секоја договорна страна може да се откаже од договорот без отказан рок и без одговорност за каква било штета предизвикана на другата договорна страна, доколку против другата договорна страна се преземени рестриктивни мерки или слични ограничувања.

член 30: вонсудско решавање на спорови (приговор)

- [1] Договорните страни се согласни дека сите спорови што произлегуваат од овој договор ќе се решаваат по мирен пат.
- [2] Договарачот на осигурувањето и осигуреникот се согласни дека за сите спорни прашања, жалби и несогласувања кои произлегуваат од односот со осигурителот ќе го известат истиот без одложување. Известувањата во форма на приговор од овој став се доставуваат во писмена форма, од што со сигурност може да се утврди содржината на известувањето и времето на неговото праќање.
- [3] Договарачот на осигурување, осигуреникот, односно корисникот на осигурување кој смета дека со одлуката (решението) на осигурителот за отштетното побарување му се нарушени правата од осигурувањето, може да поднесе приговор до Комисијата за приговори (жалби) на осигурителот која е надлежна за постапување и решавање по приговори.
- [4] Комисијата за приговори (жалби) е должна да донесе одлука по приговорот во писмена форма без одложување, но најдоцна во рок од 30 дена од денот на прием на приговорот.

член 31: надзор над друштвото за осигурување

- [1] Орган надлежен за вршење надзор на осигурителното друштво е Агенцијата за супервизија на осигурување.
- [2] Во случај осигуреникот да не е задоволен од односот на осигурителот во текот на траењето на Договорот за осигурување, може да достави претставка до Агенцијата за супервизија на осигурување како надлежен орган за надзор над работењето на осигурителот.

член 32: меродавно право и судска надлежност

- [1] За правата и обврските на договорните страни што не се регулирани со овие услови, ќе се применуваат одредбите од Законот за облигационите односи и Законот за супервизија на осигурување. Ако со овие услови некое прашање е утврдено спротивно на законските прописи, ќе се применуваат одредбите од Законот.
- [2] Споровите што настануваат меѓу осигуреникот, на една страна, и осигурителот, на друга страна, ги решава стварно и месно надлежниот суд според седиштето на осигурителот.

член 33: застарување на барањата

- [1] Побарувањата од договорите за осигурување застаруваат во согласност со одредбите од Законот за облигациони односи.

член 34: изјава за информираност

- [1] Договарачот на осигурувањето/осигуреникот со потписот на договорот за осигурување/полисата изречно потврдуваат дека при склучувањето на Договорот за осигурување, од страна на осигурителот писмено се известени за сите податоци во согласност со членовите 49 и 50 од Законот за супервизија во осигурувањето и дека пред склучувањето на осигурувањето им е оставено разумно време за донесување конечна одлука за склучување на Договорот за осигурување. Во согласност со ова, договарачот/осигуреникот со потписот на договорот за осигурување/полисата потврдуваат дека се известени и за правото за поднесување жалба.

член 35: влегување во сила

- [1] Овие Општи услови со ознака УС-инд/26-03-мк влегуваат во сила со денот на нивното донесување, а ќе се применуваат од 2.3.2026 година.